

בעיירה בדואית בדרום הארץ לפני 40 שנה היתה נערה בדואית מוסלמית ממשפחה מסורתית. כל חייה היו חיים פשוטים והיא תמיד חייתה בחיק משפחתה והחמולה. בהגיעה לגיל 16, כשהגיעה הזמן לנישואיה, אביה הסכים לבקשת שידוך עבורה. החתן המיועד היה גבר נאה, כבן 41. הבחורה נפגשה פעם אחת עם הגבר והוא נראה לה די נחמד והתאהבה בו. היא אמרה לאביה שהיא מסכימה לשידוך. תוך זמן קצר נערכה החתונה, אך רק לאחר נישואיה גילתה שהוא כבר נשוי, ולא רק זאת, אלא נשוי לשתי נשים נוספות ושהיא תהיה אשתו השלישית (דבר שמקובל אצלם בתרבות המסורתית שבה אנו חיים). נולדו להם חמישה ילדים, והמצב הכלכלי בבית היה די קשה. לנערה לא היתה אזרחות מוכרת בארץ והיא נאלצה להיות תלויה בבעלה מבחינה כלכלית. פרט לכך, במהלך השנים, היא גם עבדה די קשה, בין השאר בעבודות ניקיון על-מנת לכלכל את ביתה ומשפחתה. כמו-כן, דאגה ועודדה את ילדיה שירכשו השכלה אחת מילדיה, שזו אני, הבת האמצעית במשפחה, הייתה ילדה די מופנמת, ומצאתי קושי די רב בלימודים. אך למרות קושי זה ולמרות שלא קיבלתי הבנה רבה מצד מורי, התחזקתי מהדרך בה אמי מנסה לפרנס אותנו ולדאוג שנרכוש השכלה ויהיו לנו חיים טובים, ואכן, אני וכל אחי הצלחנו מבחינה השכלתית וכלכלית בארץ ומחוצה לה.

בזכות אמי, והחוזק הפנימי שקיבלתי ממנה, האמנתי ביכולתי להצליח והיתה לי מוטיבציה רבה להראות לכולם, ובמיוחד לאלו שחשבו שלא ייצא ממני משהו, שאני יכולה להצליח בכל תחום וכי כל אדם יכול להצליח אם יש בו כוח רצון ומוטיבציה, וגם אם אין לא אפשרות לרכוש השכלה גבוהה או מצב כלכלי- חברתי מבוסס, משום שכל בני- האדם הינם שווים.

מקרה מיוחד שזכור לי מילדותי שהגביר לי את המוטיבציה להצלחה קרה בכיתה ה', שבו המורה איים עלי שיעביר אותי לכיתה אחרת, שבה תלמידים חלשים בשל ציוני הנמוכים. תחושה קשה ליותר אותי שהוא לא מתאמץ להבין מאיפה הקושי שלי נובע והרגשתי צורך להוכיח לו ולכל שאר האנשים שפקפקו בי וביכולתי שאני יכולה להצליח. לאחר-מכן התחלתי להשקיע יותר בלימודים ומאז, בכל שנה הייתי תלמידה מצטיינת. במהלך שנות לימודי, במקביל ללימודי, בשל המצב הכלכלי הקשה עזרתי בפרנסת המשפחה בעבודות שונות (כמו אימי), על-מנת שאוכל לממן את הציוד וספרי הלימוד הדרושים ללמידה.

לאחר סיום התיכון, לא ידעתי לאן ואיך להמשיך- אם להמשיך ללמוד או לעבוד והיכן. גם לא ידעתי מי יוכל לעזור לי ולתמוך בי בהמשך דרכי, משום שבבית ובחברה לא עודדו אותי הרבה (פרט לאמי ואחי) להמשיך למידה והתקדמות בחיים. אך יחד עם-זאת, רוח החוזק של אימי והאמונה שלה חיזקו אותי ללכת בדרכי להמשיך למידה וללכת בכיוון שבחרתי. פניתי למרכז הקהילתי ביישוב מגוריי והצעתי את עצמי לכל משרה שתתפנה שם או במועצה המקומית באזור מגורי. לצערי, התקבלו תשובות שליליות בעניין. אי-לכך, ניסיתי שוב את מזלי והצעתי את עצמי כעובדת ללא שכר, נעניתי בחיוב ותוך זמן קצר התחלתי לעבוד שם בתפקיד פקידותי. נהניתי מהעבודה וצברתי במהלך התקופה קשרים עם אנשים חשובים במערכת. באותה שנה גם הגעתי לגיל 18, שבו בחברה שלנו מתגייסים לצבא או לשירות לאומי- אזרחי. שמעתי דרך מנהלת המתני"ס על עמותה שמחפשת מועמדים לשירות לאומי מקרב בני העדה הבדואית במקום מגוריי, אך קיים מצידם (כלומר, מצד העמותה) היסוס באשר לכניסה ליישוב מגורי לצורך חיפוש

מועמדים משום שלא ידעו איך העניין התקבל בחברה ביישוב בו אני גרה. החלטתי לקחת את ההצעה הזו בידיים ולמנף את הנושא של הגיוס לשירות לאומי בקרב צעירים בני גילי ביישוב בו אני חיה- הכנסתי את המודעות לגיוס של נערים ונערות גיל הרלוונטי ואם בתחילת הדרך היו לי 9 מועמדים להתנדבות (כולל אותי), הצלחתי כעבור שנה, להעלות את מספר המועמדים ל-60 וכיום המצב הוא שאין מספיק תקנים, למרות הביקוש הגדול של אותו נוער. אני יכולה להגיד כי הגיוס לשירות הלאומי תרם לי אישית ותורם לנוער לרכוש השכלה גבוהה (וברובן הבנות), נושא שהיה סגור לפני-כן בחברה בשל הרקע המנטלי של החברה הבדואית המסורתית. בחברה הבדואית המוסלמית המסורתית לא מעודדים בנות לרכוש השכלה גבוהה, כל שכן- לסיים השכלה תיכונית בעבר). כעבור שנתיים של התנדבות בשירות הלאומי, הצלחתי לגייס כסף על-ידי עבודה על-מנת להתקבל ללימודים במוסד להשכלה גבוהה. התקבלתי ללימודים לתואר ראשון במכללה באזור מגוריי וסיימתי בהצטיינות. במהלך לימודי גם עבדתי וסייעתי להורי כלכלית. כתוצאה מכך, הורי היו גאים בי לראשונה וקיבלתי מהם עידוד וגיבוי להמשיך להתפתח במישור ההשכלתי-והאישי. בכפר בו גרתי קבלתי גילוי הערצה ותמיכה מהסביבה, אך יחד עם-זאת, רכשתי גם מתנגדים, אולי בגלל היותי אישה רווקה, משכילה ועצמאית (דבר שפחות מקובל בחברתי). יחד עם השאלות אלו, עלתה בראשי המחשבה על לימודי המשך. לא ממש ידעתי לאיזה כיוון לפנות וביררתי במוסדות לימוד שונים על קורסים שונים, כשהכוונה ללכת לכיוון תואר-שני בתחום ההוראה, אך רוב מוסדות הלימוד ביקשו לפחות שנתיים ניסיון הוראה, ולי כאמור לא היה זאת. לבסוף, כשויתרתי על הרעיון של לימודי תואר שני ובחרתי בכיוון של הוראה במכללת קיי, ראיתי מודעה שבישרה על פתיחת לימודים לתואר שני והוראה, דבר שדירבן אותי מידיית לקחת מסלול זה להרשמה.

במהלך תחילת שנת הלימודים במכללה חשתי חוסר ביטחון אישי בשל המצב הביטחוני הרעוע שהיה באותה תקופה (סמוך לתחילת שנת הלימודים דאז היה פיגוע בבאר שבע, שגרם לפחד ברחוב כאשר כל האוכלוסייה הערבית הפכה חשודה). לפתע השתנה אופן הראייה שלי בעצמי, כאשר לראשונה הפכתי לחשודה, בשל הלבוש המסורתי שאני עוטה עלי. חששתי בשל כך על כיצד אתקבל בכיתה. לאורך זמן הפחד הלך ודעך ותוכן הקורס היה עבורי מעורר עניין, גם במפגש עם אנשים מתרבויות שונות. יש בכך את אחד מהסיבות המרכזיות שבחרתי בתחום זה.

חיפשתי תשובות בנוגע לאופן שבו המורה צריך לנהוג בכיתה, מה היחס התקין שבין מורה לתלמיד ומהו תפקידו של המורה בחיי התלמיד? עד כמה הוא אמור להיות מעורב. זו למעשה השאלה המרכזית שרציתי להעלות לדיון בכיתה- כיצד התלמידים תופסים את מקום ותפקידו של המורה בחיי התלמיד?

בשנה הראשונה לאחר סיום התואר הראשון, התחלתי לעבוד בתיכון כמורה במשרה מלאה. בחרתי במקצוע זה משום שזה מקצוע מקובל בחברתי, וגם כי לא רציתי להתרחק מסביבת מגורי ומשפחתי. היה בי הרצון הטבוע לשנות את המערכת, בכדי לשפר את היחס בין הצוות הפדגוגי לתלמידים ולעודד את התלמידים (ובדגש על הבנות) לרכישת השכלה ולהתפתח. הבית ספר בו התחלתי את דרכי היה אותו בית ספר תיכון בו למדתי אני, עם אותו צוות הוראה ותנאים דומים. בשנה זו ליווה אותי פחד גדול במהלך כל יום שנכנסתי לבה"ס. חשתי יראת כבוד בגלל היחס אותו קיבלתי מהמורים במהלך לימודי שם, עד כי חששתי להיכנס במשך שנה לחדר מורים מתוך כבוד

למורים וחוסר- ביטחון. חוסר הביטחון גם נבע מכך שלא היה לי די ניסיון מקצועי ובשל פחד מתפיסת החברה לגבי. יחד עם זאת, התחברתי לתלמידי וישבתי איתם בהפסקות והם, מצידם, גם היו פונים אלי באופן אישי בנוגע לבעיותיהם. דבר זה לא התקבל בעין יפה מצד מנהל ביה"ס שראה חשיבות בשמירת מרחק בין הצוות הפדגוגי לתלמידים. מלבד התנהגות זו של המנהל, עלו בראשי במהלך אותה שנה שאלות נוספות באשר לדרך שבה יש לחנך וללמד תלמידים ועל תפקיד המורה בחיי התלמיד.

יחד עם השאלות אלו, עלתה בראשי המחשבה על לימודי המשך. לא ממש ידעתי לאיזה כיוון לפנות וביררתי במוסדות לימוד שונים על קורסים שונים, כשהכוונה ללכת לכיוון תואר שני בתחום ההוראה, אך רוב מוסדות הלימוד ביקשו לפחות שנתיים ניסיון של הוראה, ולי כאמור לא היה זאת. לבסוף, כשויתרתי על הרעיון של לימודי תואר שני ובחרתי בכיוון של הוראה במכללת קיי, ראיתי מודעה שבישרה על פתיחת לימודים לתואר שני והוראה, דבר שדירבן אותי מידידת לקחת מסלול זה להרשמה.

במהלך תחילת שנת הלימודים במכללה חשתי חוסר ביטחון אישי בשל המצב הביטחוני הרעוע שהיה באותה תקופה (סמוך לתחילת שנת הלימודים דאז היה פיגוע בבאר שבע, שגרם לפחד ברחוב כאשר כל האוכלוסייה הערבית הפכה חשודה). לפתע השתנה אופן הראייה שלי בעצמי, כאשר לראשונה הפכתי לחשודה, בשל הלבוש המסורתי שאני עוטה עלי. חששתי בשל כך על כיצד אתקבל בכיתה. לאורך זמן הפחד הלך ודעך ותוכן הקורס היה עבורי מעורר עניין, גם במפגש עם אנשים מתרבויות שונות. יש בכך את אחד מהסיבות המרכזיות שבחרתי בתחום זה.

כעת אני במהלך לימודים לתואר חינוך ובאמצעו של סגירת מעגל- אני מנסה להראות לצוות המורים במוסדות לימודים בחברה בה אני חיה כיצד על המורה לנהוג ולהתייחס לתלמידיו וכן לעודד צעירים ובעיקר צעירות שהם בגיל שבו שאימא שלי הפסיקה ללמוד, נישאה והקימה משפחה, כן להמשיך ללמוד ולהתפתח יחד עם מילוי התפקידים של האישה הבדואית המסורתית.